

« گزارش حسابرسی زیست محیطی وضعیت دریاچه ارومیه »

معاونت فنی و حسابرسی امور عمومی و اجتماعی
هیات حسابرسی بهداشت، زیست محیطی و توسعه پایدار

۱۳۹۹

شماره تماس همکاران جهت پاسخگویی به سوالات و ابهامات ۸۸۲۳۳۰۵۳ و ۸۸۲۳۳۴۷۳

(۱) اهداف رسیدگی:

- نظارت مستمر و پیگیری میزان پیشرفت در دستیابی به اهداف تعیین شده
- حصول اطمینان از رعایت قوانین و مقررات لازم الاجراء توسط دستگاه های اجرایی متولی
- حصول اطمینان از صحت اقدامات صورت گرفته توسط دستگاه های اجرایی متولی در جهت حفاظت و احیاء دریاچه ارومیه
- بررسی اثر بخشی اقدامات انجام گرفته توسط دستگاه های متولی در جهت حفاظت و احیاء دریاچه ارومیه
- حصول اطمینان از نحوه اقدام سازمان حفاظت محیط زیست و سایر دستگاه های اجرایی متولی در جهت احصاء منابع آلاینده آب دریاچه ارومیه و رودخانه های منتهی به آن و حفظ و حراست از آنها در برابر انواع آلاینده ها.
- بررسی و حصول اطمینان از تعیین و تأمین نیاز آبی زیست محیطی دریاچه ارومیه و رودخانه های منتهی به آن توسط دستگاه های اجرایی متولی

(۲) دامنه رسیدگی :

دامنه زمانی گزارش، از سال ۱۳۹۴ لغایت سه ماهه اول سال ۱۳۹۹

دامنه مکانی و عملیاتی گزارش عبارت است تمامی دستگاه های اجرایی ملی و استانی ذی‌مدخل در امر حفاظت و احیاء دریاچه ارومیه و رودخانه های منتهی به آن شامل:

۱. سازمان حفاظت محیط زیست
 ۲. وزارت نیرو (شرکت های آب منطقه ای)
 ۳. وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری)
 ۴. وزارت کشور
 ۵. سازمان هواشناسی کشور
 ۶. سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور
 ۷. سازمان برنامه و بودجه کشور
- و دستگاه های اجرایی زیرمجموعه آنها در استان های آذربایجان غربی، آذربایجان شرقی و کردستان .

(۳) محدودیت های رسیدگی:

در این قسمت از گزارش، محدودیت های رسیدگی ذکر گردد.

۴) عملکرد:

۴-۱) میزان اعتبارات اختصاص یافته برای حفاظت و نگهداری از دریاچه ارومیه: (از محل بودجه عمومی، منابع داخلی و سایر منابع تامین اعتبار)

(در مرکز و استانها توسط سازمان برنامه و بودجه و دستگاه های گیرنده اعتبار و واحدهای تابعه استانی آنها تکمیل گردد)

(ارقام به هزار ریال)

ردیف	سال	نام دستگاه اجرایی	عنوان طرح/ برنامه	نوع اعتبار (هزینه ای/ تملک)	محل تأمین اعتبار	میزان اعتبار تامین شده	میزان اعتبار تخصیص یافته	میزان اعتبار مصرف شده	مصادیق مصرف

اسناد حسابداری مربوطه در انطباق با قوانین و مقررات لازم الاجراء بررسی و نتایج رسیدگی و اظهار نظر لازم ارائه گردد.

۲-۴) عملکرد مربوط به تعیین و تأمین نیاز آبی زیست محیطی دریاچه ارومیه و رودخانه های منتهی به آن مورد:

(در مرکز و استانها توسط سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت نیرو و واحدهای تابعه استانی آنها تکمیل گردد)

* توضیحات : براساس ماده (۲) قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب های کشور (مصوب سال ۱۳۹۶)، سازمان محیط زیست مکلف است نیاز آبی زیست محیطی تالاب ها را تعیین و وزارت نیرو مکلف است ضمن تدوین و اجرای برنامه مدون، نسبت به تخصیص و تأمین آن اقدام نماید.

همچنین به استناد ماده (۲۵) قانون هوای پاک، سازمان مکلف است با همکاری وزارت نیرو نیاز آبی زیست محیطی رودخانه ها، تالاب ها، خورها، دریاچه ها و زیست بوم ها را تعیین و وزارت نیرو متناسب با شرایط ترسالی، عادی و خشکسالی سالانه نسبت به تخصیص حقابه موارد فوق اقدام کند.

ردیف	سال	دریاچه ارومیه/رودخانه	میزان نیاز آبی زیست محیطی تعیین شده			آیا نیاز آبی زیست محیطی تعیین شده با همکاری وزارت نیرو و سازمان حفاظت محیط زیست صورت پذیرفته است؟		میزان نیاز آبی زیست محیطی تأمین شده توسط وزارت نیرو به تفکیک سال
			شرایط ترسالی	شرایط عادی	شرایط خشکسالی	بلی	خیر	

اقدامات مربوط در انطباق با اهداف تعیین شده بررسی و نتایج رسیدگی و اظهار نظر لازم ارائه گردد .

۳-۴) بررسی عملکرد سازمان حفاظت محیط زیست در شناسایی منابع مولد آلاینده (موضوع بند (۵) ماده (۱) آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب مصوب ۱۳۷۱)، پایش و نظارت بر واحدهای آلاینده جهت ممانعت و جلوگیری از آلودگی آب دریاچه ارومیه و رودخانه های منتهی به آن از سال ۱۳۹۴ تا کنون.

(در مرکز توسط سازمان حفاظت محیط زیست و در استانها توسط ادارات کل حفاظت محیط زیست و شرکتهای آب منطقه ای تکمیل گردد)

* توضیحات: طبق بند (۵) ماده (۱) آیین نامه مذکور منظور از منابع مولد آلودگی آب (منابع آلوده کننده آب) هر گونه منبعی که فعالیت یه بهره برداری از آن موجب آلودگی آب شود که شامل منابع صنعتی، معدنی، کشاورزی، دامداری، شهری، خانگی، خدماتی، درمانی و متفرقه می باشد.

بر اساس ماده (۴) آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب سازمان حفاظت محیط زیست موظف است منابع مختلف مولد آلودگی آب را شناسایی نمایند.

طبق تبصره ماده (۲) آیین نامه مربوط به بستر و حریم رودخانه ها، انهار، مسیل ها، مرداب ها، برکه های طبیعی و شبکه های آب رسانی، آبیاری و زهکشی مصوب ۱۳۷۹ و اصلاحیه شماره ۵۸۹۷۷/ت/۲۹۱۰۱ هـ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸ مربوط به این بند، کلیه مراجع تعیین کننده کاربری و صادر کننده پروانه استقرار فعالیت، مکلفند قبل از تعیین کاربری و یا صدور هر گونه مجوزی در حریم موضوع بند (خ) موضوع ماده (۱) آیین نامه مذکور نسبت به کسب نظریه شرکت آب منطقه ای مربوطه در رابطه با کمال انتفاع و عدم ضرر برای موضوع موردنظر اقدام نمایند.

طبق ماده (۴۶) قانون قانون توزیع عادلانه آب، مواد (۷ و ۸) آیین نامه جلوگیری از آلودگی آب و ماده (۱۱) قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست مسئولیت پیشگیری و ممانعت و جلوگیری از آلودگی منابع آب با سازمان حفاظت محیط زیست می باشد که می تواند با صدور اختاریه و یا صدور پرونده متخلف به دادگاه عمومی از فعالیت آنها جلوگیری نماید.

ردیف	استان	دریاچه ارومیه/ نام رودخانه	آیا رودخانه مد نظر جزء رودخانه های حفاظت شده است؟		تعداد منابع آلوده کننده آب	بیشترین نوع منابع آلوده کننده *	تعداد منابع آلوده کننده ای که در محدوده بستر و حریم قرار دارد	تعداد منابع آلوده کننده ای که در محدوده حریم قرار داشته و در زمان صدور مجوز فعالیت توسط دستگاه های اجرایی ذیربط از شرکت آب منطقه ای استعلام شده است		اقدامات صورت پذیرفته توسط سازمان حفاظت محیط زیست به منظور پیگیری موارد تخلف	تعداد تخلف هایی که برطرف شده اند	آیا برای صدور مجوز فعالیت در حریم دریاچه و رودخانه های حفاظت شده منتهی به آن، از سازمان حفاظت محیط زیست استعلام شده است؟	
			بله	خیر						تعداد صدور اختاریه		بله	خیر

*** در صورتی که منبع آلوده کننده آب از نوع مراکز بازیافت و دفن زباله و در محدوده حریم دریاچه و یا رودخانه های منتهی به آن استقرار داشته باشد مشخصات آن با ذکر جزییات اعلام گردد.**

اقدامات مربوط در انطباق با اهداف تعیین شده بررسی و نتایج رسیدگی و اظهار نظر لازم ارائه گردد .

۴-۴) بررسی اقدامات صورت پذیرفته در خصوص حفاظت و احیاء دریاچه ارومیه.

(در مرکز و استانها توسط دستگاه های اجرایی ذی‌مدخل تکمیل گردد)

توضیحات	اقدامات انجام شده در راستای اجرای موافقت نامه			اقدامات پیش بینی شده طبق موافقت نامه *			عنوان موافقتنامه (پیشنهاد تیریز)	سال	نام دستگاه اجرایی	ستاد/ استان	ردیف
	مقدار	واحد	شرح عملیات	مقدار	واحد	شرح عملیات					

* تصویر موافقتنامه ها به پیوست ارائه گردد.

اقدامات مربوط در انطباق با اهداف تعیین شده در موافقتنامه ها بررسی و نتایج رسیدگی و اظهار نظر لازم ارائه گردد .

۴-۵) وضعیت تراز ، سطح و حجم دریاچه ارومیه و وضعیت بارندگی حوضه آبریز دریاچه :

(در استانها توسط شرکت های آب منطقه ای تکمیل گردد)

وضعیت	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
تراز دریاچه (متر)					
سطح دریاچه (کیلومتر مربع)					
حجم دریاچه (میلیارد متر مکعب)					
بارش تجمعی بر اساس سال آبی (میلی متر)					

توضیحات لازم در خصوص تغییرات سطح تراز، سطح و حجم دریاچه ارومیه در بازه زمانی مذکور و میزان تاثیرگذاری تصمیمات و سازوکارهای اتخاذ شده در احیاء دریاچه ارومیه با توجه به وضعیت بارندگی سنوات اخیر ارائه گردد.

۴-۶) بررسی عملکرد شرکت های آب منطقه ای در خصوص مدیریت چاه های موجود در حوضه آبریز دریاچه ارومیه: (موضوع تبصره ۲ مصوبه شماره ۹۴۸۸۲/ت/۵۱۱۲۳ هـ مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۰ هیأت وزیران در خصوص تعیین طرح های مصوب کارگروه نجات دریاچه ارومیه) (در استانها توسط شرکت های آب منطقه ای تکمیل گردد)

وضعیت	سال ۱۳۹۴	سال ۱۳۹۵	سال ۱۳۹۶	سال ۱۳۹۷	سال ۱۳۹۸	سال ۱۳۹۹
تعداد کل چاه های موجود در حوضه دریاچه						
تعداد چاه های مشمول ممنوعیت ماده (۴) قانون توزیع عادلانه آب *						
تعداد چاه های دارای پروانه بهره برداری						
تعداد چاه هایی که دارای کنتور هوشمند می باشند						
میزان برداشت آب از چاه های مجاز (متر مکعب)						

* طبق ماده (۴) قانون توزیع عادلانه آب وزارت نیرو مجاز است در مناطقی که مقدار بهره برداری از منابع آب های زیرزمینی بیش از حد مجاز است و یا در مناطقی که طرح های دولتی ایجاب می کند از حفر چاه های عمیق و نیمه عمیق و یا قنات و یا هرگونه افزایش در بهره برداری از منابع آبی را ممنوع سازد.

اقدامات مربوط در انطباق با اهداف تعیین شده بررسی و نتایج رسیدگی و اظهار نظر لازم ارائه گردد.

۴-۷) بررسی عملکرد وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری کشور) در خصوص تصویب و اجرای الگوی کشت حوضه آبریز دریاچه ارومیه:)

موضوع قسمت دوم تبصره (۶) ماده (۶) قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و بند (ر) ماده (۳۵) قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی)

(در مرکز و استانها توسط وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری) و ادارات کل زیرمجموعه تکمیل گردد)

ردیف	نام استان	نام منطقه	طرح ها و برنامه های تصویب شده در جهت الگوی کشت هر منطقه	آیا الگوی کشت تصویب شده بر اساس مزیت های نسبی، شرایط اقتصادی، شرایط آب و هوایی و حد بهینه آن در کشور بوده است؟		آیا الگوی مدنظر اجرا می شود؟	
				بلی	خیر	بلی	خیر

اقدامات مربوط در انطباق با اهداف تعیین شده بررسی و نتایج رسیدگی و اظهار نظر لازم ارائه گردد.

۵) سایر موارد قابل ذکر:

[در صورتیکه علاوه بر موارد فوق موضوع دیگری قابل طرح باشد، در این بخش ذکر گردد.]

۶) یافته های حسابرسی

۱-۶- آسیبهای احصاء شده

۲-۶- انحراف از قوانین و مقررات

۳-۶- اقدامات پیشگیرانه و اصلاحی

۴-۶- ضعف کنترل های داخلی

۷) توصیه های حسابرسی

[در این بخش، پیشنهادات لازم در ارتباط با اصلاح ساختار و قوانین و مقررات، بهبود امور، انجام عملیات ارتقاء سامانه کنترل های داخلی، بالابردن بهره‌وری، پیشگیری از بروز اشکالات، نواقص، اشتباه، تخلف و ... به صورت کامل و مستند بیان گردد.]

نام سرپرست:

امضا:

شماره تلفن:

نام همکاران تهیه کننده گزارش:

امضا:

شماره تلفن: